

## Kääntäjäopiskelijoiden suhtautuminen käännosteknologiaan

Leena Salmi  
Turun yliopisto

### Abstract

This paper reports on a survey on translator students' attitudes towards translation technology (TT). The questionnaire was filled in by 165 translator students at two universities who took an introductory course in TT. The course included an introduction to topics such as machine translation, translation memories, and corpora. The questionnaire contained 30 questions about the role of TT in translating, its influence on the translation work, and its role in innovating the translation work. The data was analysed statistically, using factor analysis. The following six factors emerged: information contents and work, sociability, information processing, technology as a tool, professional competence and changes in the roles. The results indicate statistically significant differences in that students who had more experience in using computers saw the role of TT as a social media environment, and that students who had work experience in translation had a more skeptical view towards TT than students without work experience.

**Avainsanat:** käännosteknologia, tietotekniikka, kyselytutkimus

**Keywords:** translation technology, information technology, survey

### 1 Johdanto

Käännosteknologiasta on tullut erottamaton osa nykypäivän, erityisesti asiatekstin kääntäjän työtä. Tietoteknisten työkalujen kuten käännosmuisti- ja konekäännös-ohjelmien kehittyminen on tuonut mukanaan myös paineen pystyä kääntämään entistä enemmän ja nopeammin. Tietotekniikan vaikutusta käännoistyöhön käsitellään monisakin kirjoituksissa. Tekniikan kehittyminen nähdään hyvinkin vastakkaisesti joko mahdollisuutena tarjota lisää työtä ja uusia työnkuvia (esim. Arumí-Ribas & Romero-Fresco 2008: 123) tai mahdollisena uhkana (ks. Hartama-Heinonen 2013, yhteenveto *Kääntäjä*-lehden kirjoituksista). Esimerkiksi Ignacio Garcían (2012: 456–459) mukaan tulevaisuuden käännoسالan ammattilainen on joko ”semi-skilled technical translator working in sweatshop-like conditions” tai osaava kieliteknologian ammattilainen, joka pystyy valitsemaan, mitä työkalua käyttää mihinkin käännoštehtävään.

Tässä artikkelissa esitellään kyselytutkimusta, jolla kartoitettiin kääntämisen opiskelijoiden suhtautumista kieli- ja käännosteknologiaan. Tutkimus perustuu kääntäjäopiskelijoille käännosteknologian johdantokurssin yhteydessä vuosina 2012–2014 tehtyyn kyselyyn.

## 2 Käännöstyökaluihin suhtautumista ja niiden käyttöä käsittelevä aiempi tutkimus

Viime vuosina on tutkimuksissa kartoitettu sitä, mitä käännöstyökaluja kääntäjät käyttävät eri maissa, esimerkiksi Isossa-Britanniassa (Fulford & Granell-Zafra 2005), Sloveniassa (Fišer 2008), Suomessa (Pivard 2011; Hautamäki 2012a ja b) tai Puolassa (Sikora 2013) sekä kansainvälisesti (Lagoudaki 2006). Kanadalaisten kääntäjien suhtautumista käännösmuisteihin on tutkinut mm. Matthieu LeBlanc (2013), ja suomalaisten kääntäjien käsityksiä käännösmuistiohjelmien hyödyllisyydestä tarkastelee pro gradu -tutkimuksessaan jonkin verran myös Marika Hautamäki (2012a ja b).

LeBlancin (2013) tutkimuksessa tarkasteltiin, miten käännösteknologian käyttö vaikuttaa kääntäjän työhön. Tutkimus tehtiin haastattelemalla ja havainnoimalla kääntäjiä kolmessa kanadalaisessa käännöstoimistossa. Tuloksissa ilmeni käännösmuistiohjelmien käytöllä olevan saman seikan suhteen sekä hyötyjä että haittoja: (1) toisaalta niiden käyttö lisää työn tuottavuutta, mutta samalla se nostaa myös tuottavuudelle asetettuja vaatimuksia ja siten aiheuttaa stressiä; (2) toisaalta se vähentää tylsää ja monotonista työtä, mutta tekee samalla kääntämisestä mekaanisempaa; ja (3) käännösmuisteilla voidaan parantaa tekstien yhtenäisyyttä, mutta myös aiheuttaa virheiden leviämistä. Positiivista oli, että muistia voi käyttää kaksikielisenä korpuksena ja että toisten tekemistä ratkaisuista voi oppia. Negatiivista puolestaan oli, että käännösmuistiohjelman toimintaan kuuluva tekstin segmentointi lyhyiksi pätkiksi muuttaa kääntäjän suhdetta tekstiin ja tekee kääntämisestä katkonaisempaa ja että käännösmuistin käyttö vähentää kääntäjän luovuutta ja tekee kääntäjistä passiivisia antamalla valmiita vastineita. (LeBlanc 2013: 3–10.)

LeBlancin haastateltavien tavoin Hautamäen (2012a ja b) vuonna 2010 tekemään kyselyyn vastanneiden suomalaisten kääntäjien (N=117) mukaan käännösmuistiohjelmien käyttö nopeutti ja helpotti työntekoa, kasvatti tuottavuutta ja paransi yhtenäisyyttä. Haittoja olivat samoin kuin LeBlancin tutkimuksessa tekstin segmentoinnin vaikutus työskentelyyn ja valmiiden käännösmuistien laatuongelmat, ja lisäksi ohjelmien käytön opetteluun kuluva aika, käyttökustannukset ja ohjelmien käytöstä aiheutuva hinnanaleneminen<sup>1</sup>. (Hautamäki 2012a: 25.)

## 3 Kysely

Kääntäjäopiskelijoilta kerättiin vastauksia kyselyyn Turun ja Itä-Suomen yliopistoissa vuosina 2012–2014. Turussa kysely järjestettiin Kieli- ja käännösteknologia -kurssin yhteydessä (aineopinnot, 2 op), ja kurssille osallistui kaikkina vuosina joitakin opiskelijoita myös Åbo Akademiasta. Tämän artikkelin kirjoittaja oli yksi kurssin neljästä opettajasta. Itä-Suomen yliopistossa (Joensuussa) kysely järjestettiin Käännösteknologiset työvälineet -kurssin yhteydessä (käännöstieteen perusopinnot, 4 op). Turussa kurssi oli yhden periodin kestänyt luentokurssi, johon sisältyi jokaista kurssilla käsiteltäviä työkalua käsittelevä harjoitus. Joensuussa kurssi järjestettiin kahden periodin mittaisena verkkokurssina, johon sisältyi joitakin kontaktiopetuskertoja.

---

<sup>1</sup> Käyttökustannuksia ja hintojen alenemista ei esiinny LeBlancin (2013) tutkimuksessa, mikä selittyy sillä, että haastatellut olivat kaikki käännöstoimistoissa työskenteleviä kääntäjiä, kun taas Hautamäen (2012b: 51) kyselyyn vastanneista 42 % oli itsensä työllistäviä kääntäjiä.

Kysely tehtiin Webropol-kyselynä osana mainittuja kursseja. Linkki kyselyyn lähetettiin jokaiselle kurssilaiselle joko sähköpostitse Webropol-ohjelmasta tai kurssin Moodle-sivun kautta. Suoraa sähköpostiviestiä käytettiin Turun yliopiston kurssilla vuosina 2013 ja 2014, muutoin kyselystä tiedotettiin kurssille kirjautuneille opiskelijoille Moodlen kautta. Koska kirjautuneiden määrä vaihtelee kurssin suoritusaikana, tarkkaa kyselylinkin vuonna 2012 saaneiden määrää on vaikea ilmoittaa. Kurssin suoritti 46 opiskelijaa ja arviointivaiheessa ainakin osan tehtävistä palauttaneita opiskelijoita oli 60. Moodle-sivulle oli lisäksi kirjautuneena myös edellisenä vuonna kurssin suorittaneita, joten taulukossa on arviona esitetty 70 vastaanottajan määrä. Itä-Suomen yliopistossa kyselyviestin ensimmäisenä lähetyspäivänä kurssille oli kirjautuneena 79 opiskelijaa. Kyselyyn vastasi yhteensä 165 opiskelijaa Turun yliopistosta, Åbo Akademiasta ja Itä-Suomen yliopistosta (viimeksi mainitusta vain vuonna 2014). Vastausprosentiksi muodostuu noin 60. Vastaajista 138 (84 %) oli naisia, 27 (16 %) miehiä.

**Taulukko 1.** Kyselyn vastaajamäärät vuosittain ja yliopistoittain.

Vuosi	Kyselyjä lähetetty	Vastaajamäärä	Yliopisto
2012	70 (arvio)	53	Turun yliopisto ja Åbo Akademi
2013	65	52	Turun yliopisto ja Åbo Akademi
2014	60 79	41 19	Turun yliopisto ja Åbo Akademi Itä-Suomen yliopisto
<b>Yht.</b>	<b>274 (arvio)</b>	<b>165</b>	

Kysely sisälsi käännosteknologiaan suhtautumista mittaavia väittämiä, kysymyksiä kurssista (kurssipalautte) sekä taustatiedot, joissa kysyttiin vastaajien sukupuolta, ikää, pääainetta ja sivuainetta, yliopistoa, aiempia tutkintoja, työkokemusta käännoistyöstä, tietokoneen käyttökokemusta ja tietokoneen käyttötaitoja (itsearviona). Kyselylomake on liitteessä 1. Kurssipalautetta koskevat kysymykset esitettiin vain Turussa tehdyssä kyselyssä. Vuosittain saatua palautetta on myös käytetty kurssin kehittämiseen.

Vastaajat ottivat kantaa kyselylomakkeen väittämiin Likert-asteikolla 1–5 (1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä). Väittämät on lainattu New Educational Model and Paradigm (NEMP) -mallista, joka on kehitetty alun perin tietotekniikan käytön arviointiin (Hernant 2003). Tämän jälkeen mallia on käytetty tutkimuksissa, joissa on kartoitettu opettajaksi opiskelevien ja opettajien suhtautumista tietotekniikan käyttöön opetuksessa (Salmi, Kaasinen & Kallunki 2012), biologian kenttäopetuksen merkitystä (Kaasinen & Suomela 2012) sekä tiedekeskuksen roolia avoimena oppimisympäristönä (Salmi 2012; Salmi, Sotiriou & Bogner 2010).

Kyselyn tavoitteena oli kartoittaa kääntäjäopiskelijoiden suhtautumista käännosteknologiaan, ja kartoitus oli osa käännosteknologiaa käsittelevää kurssia. Samalla haluttiin testata, toimiiko NEMP-malli hieman muunneltuna, kun kohteena on käännosteknologia. Kohderyhmä oli vastaava eli tutkittavan alan yliopisto-opiskelijat. Kyselyn väittämät käännettiin mainittujen lähteiden englanninkielisistä väittämistä siten, että kunkin osion teema (tutkittavan asian rooli, sen aiheuttama muutos ja aikaansaama uudistus) säilyi, mutta väittämiä muokattiin aiheeseen sopiviksi.

## 4 Tulokset: suhtautuminen käännösteknologiaan

Tässä luvussa tarkastellaan vastauksia NEMP-mallista lainattuihin väittämiin sekä vastaajaryhmien välisiä eroja. Eroja analysoitiin tilastollisesti sekä faktorianalyysillä että ei-parametrisillä testeillä.

### 4.1 Vastaukset NEMP-mallista lainattuihin väittämiin

Suhtautumista käännösteknologiaan mitattiin yhteensä 30 väittämällä, jotka käsittelivät kolmea teemaa (kysymykset 10–12, liite 1):

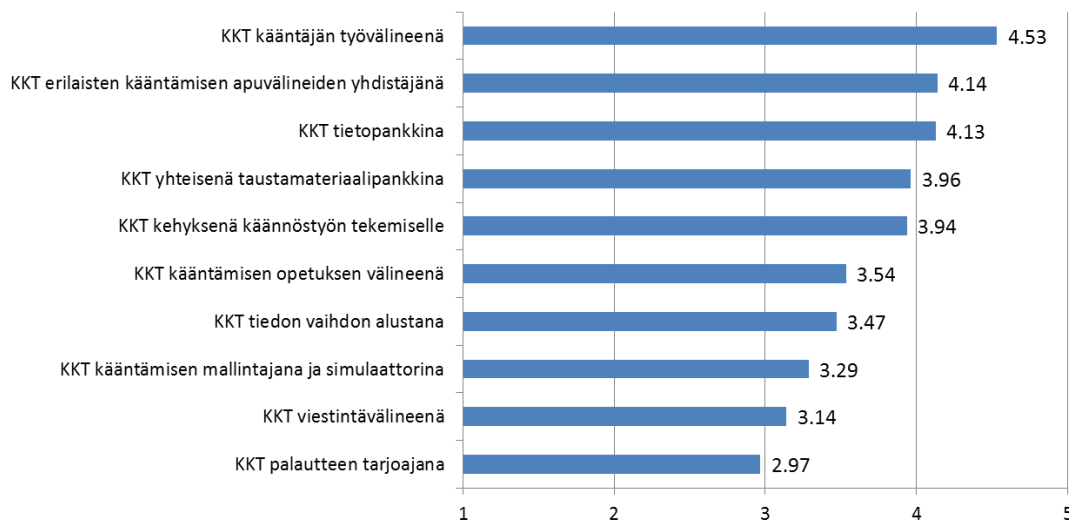
- Millainen on kieli- ja käännösteknologian rooli kääntäjän työssä?
- Miten kieli- ja käännösteknologian käyttö muuttaa kääntäjän työtä?
- Millä tavalla kieli- ja käännösteknologia uudistaa käännöstyön tekemistä?

Kuvioissa 1, 2 ja 3 on esitetty väittämien keskiarvot (1= täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä) suuruusjärjestyksessä suurimmasta pienimpään.

Kuviosta 1 käy ilmi, että vastaajat mielsivät kieli- ja käännösteknologian toimivan kääntäjän työvälineenä (4,53) ja erilaisten apuvälineiden yhdistäjänä (4,14) sekä tieto- ja taustamateriaalipankkina (4,13 ja 3,96).

**Kuvio 1.** Kieli- ja käännösteknologian (KKT:n) rooli käännöstyössä.

**KKT:n rooli käännöstyössä (Osiot 1-10)**



Myös LeBlancin tutkimuksessa haastatellut kääntäjät pitivät käännösmausteja eräänlaisina tietopankkeina ja käyttivät niitä sanakirjan tai kaksikielisen korpuksen tapaan (LeBlanc 2013: 6). Palautteen tarjoajaksi teknologia miellettiin harvemmin (2,97).

Kuviosta 2 käy ilmi, että vastaajien mielestä kieli- ja käännösteknologia selkeästi muuttaa kääntäjän toimintaympäristöä (4,29), työskentelykulttuuria (4,27) ja käännöstyön käytännön järjestelyjä (4,26).

**Kuvio 2.** Kieli- ja käännösteknologian (KKT:n) käännöstyöhön tuoma muutos.

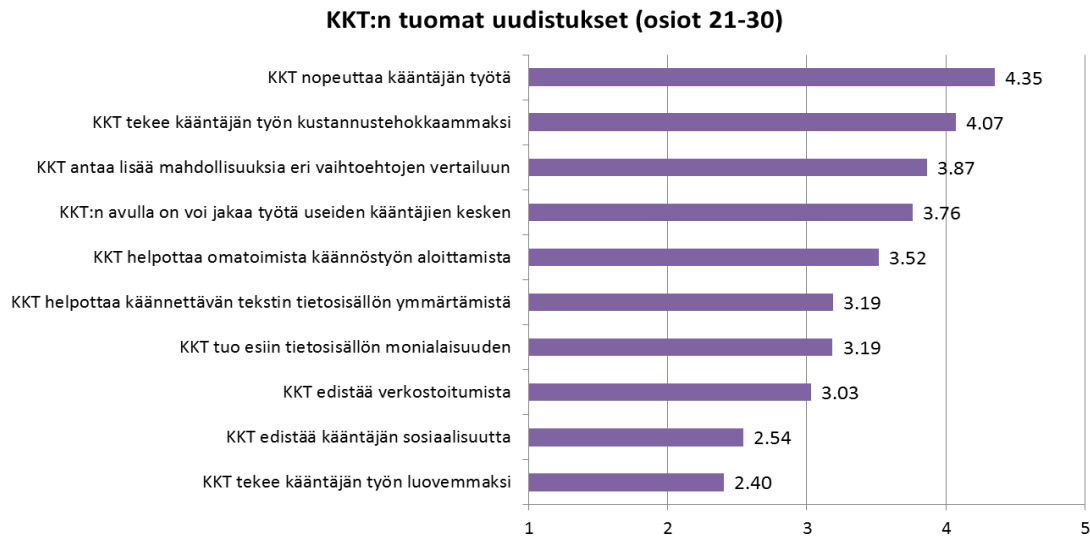


Kyselyn väittämissä oli ilmaistu ”muutos” hyvin yleisellä tasolla, mutta hyvin todennäköisesti vastaajat ovat mieltäneet sen tarkoittavan samantyyppistä muutosta kuin LeBlancin (2013) ja Hautamäen (2012b) tutkimuksissa esiin tullut segmentoinnin vaikutus kääntämiseen.

Ammattitaidon kehittäjäksi kieli- ja käännösteknologia miellettiin hieman harvemmin (3,63). Teknologian katsottiin muuttavan hieman enemmän kääntäjän (3,61) kuin toimeksiantajan rooleja ja vastuita (3,42).

Kuviosta 3 käy ilmi, että vastaajien mielestä kieli- ja käännösteknologia nopeuttaa kääntäjän työtä (4,35), tekee sen kustannustehokkaammaksi (4,07), mutta ei tee sitä luovemmaksi (2,40).

**Kuvio 3.** Kieli- ja käännösteknologian (KKT:n) tuomat uudistukset.



Nämä vastaukset ovat yhdensuuntaisia LeBlancin (2013) tutkimuksen kanssa. Lisäksi kyselyyni vastanneiden mielestä teknologia antaa mahdollisuuksia eri vaihtoehtojen vertailuun (3,87) ja sen avulla voi työtä jakaa usean kääntäjän kesken (3,76).

## 4.2 Faktorianalyysi

Väittämistä saatua aineistoa tarkasteltiin faktorianalyysin avulla<sup>2</sup>. Vastaajien määrä oli 165, joten vain yli 0,4 faktorilataukset on raportoitu (taulukko 2). Faktorianalyysi tehtiin Maximum Likelihood -metodilla ja Varimax-rotatiolla valitsemalla kuusi faktoria kiinteäksi oletukseksi. Kuuteen faktoriin päädyttiin, koska se tuotti tulkinallisesti järkevän kokonaisuuden, ja kuuden faktorin malli peittää 45 % alkuperäisen aineiston varianssista. Kaksi kyselylomakkeen osiota jäi alle 0,4 lataukseen. Taulukossa 2 on esitetty mukaan otetut kyselylomakkeen osiot, täydellinen faktorilataustaulukko on liitteessä 2.

Tutkimuskirjallisuudessa on erilaisia suosituksia aineiston soveltuvuudesta faktorianalyysiin: jotkut lähteet suosittelevat otoskooksi (esimerkiksi kyselyn vastaajien määräksi) vähintään 100; joidenkin lähteiden mukaan otoskoon pitäisi olla viisinkertainen muuttujien määrään verrattuna, joidenkin lähteiden mukaan kymmenkertainen (ks. Zhao 2009). Tässä tutkimuksessa otoskoko oli 165 ja muuttujia oli 30, eli otoskoko ylittää 100:n ja asettuu viisinkertaisen (150) ja kymmenkertaisen (300) välille, joten faktorianalyysin tuloksia voidaan pitää suuntaa antavia.

<sup>2</sup> Kiitän Pentti Yrjänäistä (Helsingin yliopisto) faktorianalyysin tekemisestä sekä taulukon 2 ja liitteen 2 taulukon laatimisesta.

**Taulukko 2.** Faktoritaulukko, jossa on näytetty yli 0,4 lataukset (KKT = kieli- ja käännösteknologia).

	F1	F2	F3	F4	F5	F6
	Tiedonvaihto	Työskentely	Tekninen apuväline	Ammattitaito	Sosiaalisuus	Roolien muutos
KKT palautteen tarjoajana	,692					
KKT viestintävälineenä	,645					
KKT tiedon vaihdon alustana	,607					
KKT kääntämisen mallintajana ja simulaattorina	,530					
KKT yhteisenä taustamateriaalipankkina	,513					
KKT kehyksenä käännöstyön tekemiselle	,443					
KKT kääntämisen opetuksen välineenä	,415					
KKT tekee kääntäjän työn luovemaksi		,596				
KKT helpottaa käännettävän tekstin tietosisällön ymmärtämistä		,571				
KKT tuo esiin tietosisällön monialaisuuden		,524				
KKT nopeuttaa kääntäjän työtä		,516				
KKT helpottaa omatoimista käännöstyön aloittamista		,475				
KKT tekee kääntäjän työn kustannustehokkaammaksi		,435				
KKT erilaisten kääntämisen apuvälineiden yhdistäjänä	,439		,579			
KKT muuttaa työskentelykulttuuria			,510			
KKT korostaa teknisiä innovaatioita			,507			
KKT kääntäjän työvälineenä			,499			
KKT tuo muutoksia käännöstyön käytännön järjestelyihin			,484			
KKT muuttaa tietoteknistä toimintaympäristöä			,466			
KKT tietopankkina	,400		,411			
KKT kehittää kääntäjän ammattitaitoa				,767		
KKT lisää henkilökohtaisia valmiuksia				,752		
KKT edistää työssä oppimista				,479		
KKT edistää kääntäjän sosiaalisuutta					,716	
KKT edistää verkostoitumista					,607	
KKT:n avulla on voi jakaa työtä useiden kääntäjien kesken					,431	
KKT muuttaa toimeksiantajan rooleja ja vastuuta						,818
KKT muuttaa kääntäjän rooleja ja vastuuta						,817

Faktorianalyysi tuotti mallin, jossa on 6 faktoria:

- F1: Tiedonvaihto
- F2: Työskentely
- F3: Tekninen apuväline
- F4: Ammattitaito
- F5: Sosiaalisuus
- F6: Roolien muutos

Analyysissä vastaajille luotiin faktoripisteet regressiomenetelmää käyttäen. Faktori-  
pisteillä tutkittiin sukupuolen, iän, työkokemuksen, ATK-käyttötaitojen ja kurssin

suorituspaikan ja -ajankohdan aiheuttamia eroja, joita analysoin seuraavassa alaluvussa tarkemmin.

### 4.3 Vastaajaryhmien väliset erot

Eroja vastaajien välillä eri taustamuuttujien osalta vertailtiin tilastollisesti myös ei-parametrisillä Kruskal-Wallis- ja Mann-Whitney-testeillä. **Sukupuolten välisessä vertailussa** (taulukko 3) tilastollisesti merkitsevä ero muodostui yhdelle faktorille, joka oli faktori 3, Tekninen apuväline ( $p=0,001$ ).

**Taulukko 3.** Erot sukupuolten välillä eri faktoreilla.

	F1	F2	F3	F4	F5	F6
<b>Mann-Whitney</b>	<b>Tiedonvaihto</b>	<b>Työskentely</b>	<b>Tekninen apuväline</b>	<b>Ammattitaito</b>	<b>Sosiaalisuus</b>	<b>Roolien muutos</b>
<b>Naiset</b>	0,0135	-0,0073	0,1059	0,0401	0,0182	0,0459
<b>Miehet</b>	-0,0715	0,0386	-0,5617	-0,2126	-0,0964	-0,2437
<b>p=</b>	0,574	0,965	<b>0,001</b>	0,219	0,592	0,117

Naisten faktoripisteiden arvo oli keskimäärin 0,11 faktoripistettä ( $s=0,840$ ) ja miesten arvo -0,56 ( $s=0,816$ ,  $p=0,001$ ). Naiset siis pitivät kieli- ja käännösteknologian käyttöä teknisenä apuvälineenä merkittävämpänä kuin miehet. Naiset saivat korkeampia latauksia myös kaikille muille faktoreille (poikkeuksena faktori 2, Työskentely). On kuitenkin huomattava, että miesten määrä ( $N=27$ ) oli vähäinen verrattuna naisiin ( $N=138$ ).

Eri **ikäryhmien** vastaukset hajosivat, ja eri faktorit saivat sekä korkeita että matalia faktoripistemääriä (taulukko 4).

**Taulukko 4.** Erot ikäryhmien välillä eri faktoreilla.

	F1	F2	F3	F4	F5	F6
<b>Kruskal-Wallis</b>	<b>Tiedonvaihto</b>	<b>Työskentely</b>	<b>Tekninen apuväline</b>	<b>Ammattitaito</b>	<b>Sosiaalisuus</b>	<b>Roolien muutos</b>
<b>Alle 22-vuotiaat (n=48)</b>	-0,1599	0,0664	-0,1506	-0,1272	0,0753	0,0168
<b>23-30 -vuotiaat (n=75)</b>	0,1276	-0,0529	0,1166	-0,0231	-0,0661	-0,0325
<b>Yli 30-vuotiaat (n=30)</b>	-0,0862	0,0353	-0,0690	0,3560	0,0612	0,0740
<b>p=</b>	0,250	0,142	0,163	0,763	0,730	0,421

Yli 30-vuotiaiden pistemäärät olivat kaikkiaan hieman korkeampia kuin nuorempien, mutta ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä. Testatut ikäryhmät kokevat siis kieli- ja käännösteknologian käytön yhtä merkittävänä osana käännöstyötä.

Vastaajista 48:lla oli jonkinlaista **aiempaa työkokemusta käännösosalta**, muutamista suppeista toimeksiannoista alkaen, ja käännöstyökokemusta kokonaan vailla oli 97 vastaajaa. Ne vastaajat, joilla ei ollut aiempaa työkokemusta, saivat pääosin korkeampia faktoripisteitä (taulukko 5).



**Taulukko 5.** Käännösalan työkokemuksen vaikutus faktoripisteisiin.

	F1	F2	F3	F4	F5	F6
<b>Mann-Whitney</b>	<b>Tiedonvaihto</b>	<b>Työskentely</b>	<b>Tekninen apuväline</b>	<b>Ammattitaito</b>	<b>Sosiaalisuus</b>	<b>Roolien muutos</b>
<b>Ei työkokemusta (n=97)</b>	-0,05	0,05	0,05	0,05	0,07	0,03
<b>On työkokemusta (n=48)</b>	0,09	-0,10	-0,09	-0,10	-0,15	-0,05
<b>p=</b>	0,081	0,190	0,355	0,468	0,577	0,786

Erot vastaajaryhmien välillä olivat kuitenkin pienet, eivätkä ne olleet tilastollisesti merkitseviä. Poikkeuksen muodosti faktori 1, Tiedonvaihto, jolla käännöstyötä tehneet saivat korkeammat faktoripisteet. Muiden faktoreiden osalta työkokemusta omaavat vastaajat suhtautuivat skeptisemmin kieli- ja käännösteknologian vaikutukseen käännöstyössä. Tämä voidaan tulkita esimerkiksi niin, että työkokemuksen kasvaessa apuvälineiden merkitys vähenee tai että työtä jo tehneet kääntäjät ovat niin tottuneita kieli- ja käännösteknologiaan, etteivät huomaa sen vaikutusta. Selitys voi olla myös se, että käännöstyötä tehneet opiskelijat ovat havainneet käännösmuistien heikkoudet, mutta pidemmän kokemuksen puuttuessa eivät vielä niiden hyötyjä.

**Tietokoneiden käyttökokemuksen** osalta vastaajat jaoteltiin kolmeen ryhmään: 0–6 vuotta käyttäneet (n=23), 7–10 vuotta (n=49) ja vähintään 11 vuotta käyttäneet (n=79). Näiden ryhmien vastaukset erosivat tilastollisesti merkitsevästi yhdellä faktorilla, faktorilla 2, Työskentely (taulukko 6).

**Taulukko 6.** Tietokoneiden käyttökokemuksen vaikutus faktoripisteisiin.

	F1	F2	F3	F4	F5	F6
<b>Kruskal-Wallis</b>	<b>Tiedonvaihto</b>	<b>Työskentely</b>	<b>Tekninen apuväline</b>	<b>Ammattitaito</b>	<b>Sosiaalisuus</b>	<b>Roolien muutos</b>
0-6 vuotta (n=23)	-0,28	0,13	0,24	0,00	-0,13	0,01
7-10 vuotta (n=49)	0,06	0,15	-0,09	-0,13	0,22	0,04
Yli 11 vuotta (n=73)	0,05	-0,14	-0,02	0,09	-0,10	-0,03
<b>p=</b>	0,272	<b>0,050</b>	0,264	0,491	0,102	0,789

Vähintään 11 vuotta tietotekniikkaa käyttäneet saivat tällä faktorilla selvästi matalammat pisteet. Selitys tälle voisi olla siinä, että tietokoneiden käyttökokemuksen kasvaessa myös kriittisyys niitä kohtaan kasvaa.

Kuten taulukosta 1 (ks. luku 3 edellä) käy ilmi, aineistoa kerättiin vuosina 2012–2014 neljältä käännösteknologiaa käsitelleeltä kurssilta kahdesta eri yliopistosta. Turun yliopistosta vastaajia oli yhteensä 117 ja Itä-Suomen yliopistosta 18. Faktoripisteitä tarkasteltiin myös **kurssin suorituspaikan ja -ajan** osalta. Itä-Suomen yliopistossa kurssin suorittaneiden faktoripisteet olivat selkeästi Turun kolmea ryhmää matalammat (p=0,001) (taulukko 7).

**Taulukko 7.** Kurssin suoritusajan ja -paikan vaikutus faktoripisteisiin.

	<b>F1</b>	<b>F2</b>	<b>F3</b>	<b>F4</b>	<b>F5</b>	<b>F6</b>
<b>Kruskal-Wallis</b>	<b>Tiedonvaihto</b>	<b>Työskentely</b>	<b>Tekninen apuväline</b>	<b>Ammattitaito</b>	<b>Sosiaalisuus</b>	<b>Roolien muutos</b>
Kevät 2012 Turku (n=40)	0,16	-0,12	0,23	-0,16	-0,11	-0,06
Kevät 2013 Turku (n=38)	0,00	-0,01	0,10	0,15	0,18	0,03
Kevät 2014 Turku (n=39)	-0,04	0,09	-0,05	0,13	0,09	0,04
Kevät 2014 Joensuu (n=18)	-0,07	0,01	-0,82	-0,14	-0,30	-0,20
<b>p=</b>	<b>0,587</b>	<b>0,870</b>	<b>0,001</b>	<b>0,249</b>	<b>0,217</b>	<b>0,715</b>

Erityisen negatiivisesti Itä-Suomen yliopistossa kurssin käyneet suhtautuivat kieli- ja käännösteknologian käyttöön teknisenä apuvälineenä (faktori 3). Erot voivat johtua esimerkiksi kurssin sisällön tai opetusmuodon eroista – kurssi oli Turussa luento- ja harjoituskurssi ja Joensuussa verkkokurssi, johon sisältyi joitakin kontaktiopetuskertoja. Mahdollista on toki myös se, että opiskelija-aines on ollut luonteeltaan erilaista. On syytä myös huomata, että Joensuussa vastaajia oli selvästi vähemmän kuin Turussa.

## 5 Tulokset: kurssipalaute

Kurssipalautetta kerättiin ainoastaan Turun yliopistossa järjestetyillä kursseilla. Palaute käsitteli kurssin osa-alueiden hyödyllisyyttä, kurssin osa-alueiden kiinnostavuutta, kotitehtävien määrää ja kotitehtävien vaikeutta, joita kaikkia arvioitiin viisiportaisella Likert-asteikolla (tarpeeton – hyödyllinen, kiinnostava – tylsä, tehtäviä aivan liian paljon – aivan liian vähän, tehtävät aivan liian vaikeita – aivan liian helppoja).

Palautekysymyksiin vastasi yhteensä 146 opiskelijaa, joista kaikki eivät ole vastanneet kaikkiin kysymyksiin. Taulukosta 8 näkyvät vastaukset kysymykseen, pitikö vastaaja kyseistä osa-aluetta hyödyllisenä ja tarpeellisenä vai turhana ja tarpeettomana.

**Taulukko 8.** Kurssin osa-alueiden hyödyllisyys ja tarpeellisuus, vastausten keskiarvot vuosittain.

	<b>2012 (51)</b>	<b>2013 (52)</b>	<b>2014 (41)</b>	<b>Keskiarvo</b>
Kurssin johdantoluento	4,00	3,92	3,85	<b>3,92</b>
Konekääntäminen	4,00	3,71	3,88	<b>3,86</b>
Käännösmuisti – SDL Trados Studio	4,16	4,33	3,85	<b>4,11</b>
Käännösmuisti – Wordfastin peruskäyttö	4,47	4,54	4,24	<b>4,42</b>
Käännösmuisti – Wordfastin edistyneempi käyttö	4,22	4,04		<b>4,13</b>
Käännösmuisti – muut käännösmuisti- ja kohdistusohjelmat			3,95	<b>3,95</b>
Korpuukset ja konkordansseriohjelmat	4,16	3,46	3,66	<b>3,76</b>
Puheteknologia	3,49	3,4	3,71	<b>3,53</b>
<b>Yhteensä</b>	<b>4,07</b>	<b>3,91</b>	<b>3,88</b>	

Käännösmuistiohjelmien opetuksen osalta kurssi muuttui hieman vuonna 2014, jolloin yhdellä luennolla käsiteltiin muita käännösmuisti- ja kohdistusohjelmia SDL Trados Studion ja Wordfastin lisäksi (aiempina vuosina Wordfastia oli käsitelty kahdella luennolla).

Kurssin hyödyllisyydelle ja tarpeellisuudelle keskimäärin annettu arvosana on hieman laskenut vuosittain (4,07 → 3,88). Ero on tilastollisesti merkitsevä ainoastaan korpus- ja konkordansseriohjelmien kohdalla ( $p=0,005$ ). Kaikkina vuosina hyödyllisimpänä on pidetty Wordfast-ohjelmaa (keskiarvo 4,42). Vähiten hyödyllisenä on pidetty puheteknologiaa (keskiarvo 3,53), mikä on ymmärrettävää, sillä opiskelijat eivät aina miellä puheentunnistus- ja puhesyntetisaatio-ohjelmien kuuluvan käännösteknologiaan. Puheentunnistusta kuitenkin käytetään apuna kääntämisessä esimerkiksi Euroopan komissiossa (Euroopan komissio 2012: 13) sekä lisääntyvässä määrin ohjelma-tekstityksessä (ks. esim. Romero-Fresco 2012: 95–97; 2011: 22–40), jota puolestaan opetetaan yhä useammassa yliopistossa kääntäjä- tai tulkkipäätöksen yhteydessä (Romero-Fresco 2012: 98–105; 2011: 40–43).

Taulukosta 9 näkyvät vastaukset kysymykseen, pitikö vastaaja kyseistä osa-aluetta kiinnostavana vai tylsänä.

**Taulukko 9.** Kurssin osa-alueiden kiinnostavuus, vastausten keskiarvot vuosittain.

	2012 (52)	2013 (51)	2014 (40)	Keskiarvo
Kurssin johdantoluento	3,71	3,57	3,73	<b>3,67</b>
Konekääntäminen	3,75	3,37	3,68	<b>3,60</b>
Käännösmuisti – SDL Trados Studio	3,81	3,73	3,69	<b>3,74</b>
Käännösmuisti – Wordfastin peruskäyttö	4,02	3,92	3,90	<b>3,95</b>
Käännösmuisti – Wordfastin edistyneempi käyttö	3,90	3,44		<b>3,67</b>
Käännösmuisti – muut käännösmuisti- ja kohdistusohjelmat			3,60	<b>3,60</b>
Korpuksat ja konkordansseriohjelmat	3,65	2,94	3,53	<b>3,37</b>
Puheteknologia	4,08	4,00	3,98	<b>4,02</b>
<b>Yhteensä</b>	<b>3,85</b>	<b>3,57</b>	<b>3,73</b>	

Kurssin kiinnostavuudelle keskimäärin annettu arvosana on vaihdellut vuosittain välillä 3,85–3,57. Vähiten kiinnostavana osa-alueena on pidetty korpuksia ja konkordansseriohjelmia, joka sai myös toiseksi huonoimmat arvostukset hyödyllisyyden ja tarpeellisuuden osalta (taulukko 8), ja ero on tilastollisesti erittäin merkitsevä ( $p=0,003$ ). Tilastollisesti merkitsevä ero on myös Wordfastin edistyneen käytön kohdalla (vuodet 2012 ja 2013,  $p=0,023$ ). Kiinnostavimpana on keskimäärin pidetty puheteknologiaa (keskiarvo 4,02), jota kuitenkin on pidetty myös vähiten hyödyllisenä (taulukko 8). Mieltävätkö kääntäjäopiskelijat siis kääntäjän ammatin ja omien opintojensa kannalta ”tarpeellisen” käännösteknologian tylsäksi ja ”tarpeettoman” puheteknologian kiinnostavaksi?

Jokaiseen kurssin luentoan liittyi jokin tehtävä: johdantoluentoan käännösteknologiaa käsittelevien artikkelien lukemista ja niiden kommentointia ja muihin luentoihin jokin harjoitus, jossa piti kokeilla luennolla käsiteltyä työkalua. Tehtävät joko palautettiin

erillisinä tiedostoina (esim. Wordfast-kokeilun tuloksena syntynyt käännösmuisti) tai raportoitiin luentopäiväkirjassa (esim. johdantoluento). Taulukosta 10 näkyy, että suurin osa kyselyyn vastanneista kurssilaisista (87,5 %) oli sitä mieltä, että kotitehtäviä oli sopivasti:

**Taulukko 10.** Kotitehtävien määrä, vastausten keskiarvot vuosittain.

	2012	2013	2014	Yhteensä	%
<b>aivan liian paljon</b>	1	1	0	2	1,4
<b>liian paljon</b>	4	8	2	14	9,7
<b>sopivasti</b>	46	43	37	126	87,5
<b>liian vähän</b>	1	0	1	2	1,4
<b>aivan liian vähän</b>	0	0	0	0	0
	52	52	40	144	100,0

Suurin osa (79 %) kyselyyn vastanneista myös piti kotitehtäviä vaikeusasteeltaan sopivina (taulukko 11):

**Taulukko 11.** Kotitehtävien vaikeusaste, vastausten keskiarvot vuosittain.

	2012	2013	2014	Yhteensä	%
<b>aivan liian vaikeita</b>	1	1	0	2	1,4
<b>liian vaikeita</b>	11	4	7	22	15,4
<b>sopivan tasoisia</b>	38	42	33	113	79,0
<b>liian helppoja</b>	2	4	0	6	4,2
<b>aivan liian helppoja</b>	0	0	0	0	0,0
	52	51	40	143	100,0

Viimeisenä kysymyksenä kyselylomakkeessa oli avoin kysymys ”Mitä muuta palautetta haluaisit antaa kurssista?”. Tähän annettujen vastausten määrä vaihteli vuosittain 13 ja 21 välillä (taulukko 12).

**Taulukko 12.** Sanallisen kurssipalautteen määrä vuosittain.

2012	2013	2014	Yhteensä
21	13	14	48

Palautteessa kahden opintopisteen laajuutta pidettiin suppeana ja kurssille toivottiin enemmän harjoituksia, opetusta tietokoneluokassa tai pidempää kestoa. Kyselyn vuosina kurssi oli luentokurssi (2 t/vk), johon sisältyi vapaaehtoinen harjoituskerta (2 t/vk), mutta lukuvuodesta 2014–2015 alkaen se on muutettu 5 opintopisteen ja 4 viikkotunnin (2 t luentoa, 2 t harjoituksia) laajuiseksi.

Yleisesti palautteessa pidettiin kurssia hyödyllisenä johdantona tai yleiskatsauksena aiheeseen. Yksittäiset kommentit olivat positiivisia:

- (1) Kurssi oli kiinnostava ja monipuolinen kokonaisuus. (2012, nainen, pääaine ranskan kääntäminen ja tulkkaus)
- (2) Kurssi on hyödyllinen yleiskatsaus käännös- ja kieliteknologiaan. Mielestäni olisi tarpeellista että kääntäjille olisi enemmänkin käännösteknologiaan liittyviä kursseja, jotta opittaisiin kunnolla käyttämään erilaisia apuvälineitä. Kiitos kurssista! (2013, nainen, pääaine espanjan kääntäminen)

- (3) Kurssin koordinoinnissa [oli] hieman parannettavaa. [- -] Muutoin kurssi oli mielenkiintoinen, monipuolinen ja hyödyllinen. (2014, nainen, pääaine englannin kääntäminen ja tulkkaus)

Mukaan mahtui kuitenkin myös negatiivisia näkemyksiä:

- (4) Luennot olivat tosi tylsiä, mutta on vaikea kuvitella, että tällaisesta aiheesta voisi luennoida mielenkiintoisesti. (2014, nainen, pääaine saksan kääntäminen ja tulkkaus)

Vaikka vuonna 2014 avoimeen kysymykseen annetut vastaukset (N=14) olivat kaikki sävyiltään ainakin osittain negatiivisia, keskimäärin kurssia pidettiin kuitenkin vuonna 2014 hieman kiinnostavampana (3,73) kuin vuonna 2013 (3,57) (taulukko 9).

## 6 Lopuksi

Tässä artikkelissa esitetyllä tutkimuksella haluttiin kerätä tietoa kääntäjäopiskelijoiden suhtautumisesta kieli- ja käännösteknologiaa kohtaan sekä testata New Educational Model and Paradigm -mallin toimivuutta uudessa tutkimuskohteessa. Aiemmassa Hannu Salmen (2012: 53–56) tutkimuksessa faktorianalyysi on tuottanut kolme faktoria, jotka ovat olleet samat kuin kyselyn osiot (tietotekniikan rooli, oppimisympäristö ja uudistava, innovatiivinen lähestymistapa). Tässä tutkimuksessa faktorianalyysi sen sijaan tuotti kuusi faktoria, jotka eivät täysin suoraan olleet yhdistettävissä kyselyn osioihin. Taustamuuttujien vertailu kuitenkin osoitti, että tilastollisesti merkitseviä eroja löytyi miesten ja naisten väliltä sekä tietotekniikan käyttökokemuksen osalta. Naisopiskelijat suhtautuivat kieli- ja käännösteknologiaan myönteisemmin kuin miehet, ja pitkään tietotekniikkaa käyttäneet suhtautuivat kieli- ja käännösteknologiaan negatiivisemmin. Lisäksi ne opiskelijat, joilla oli työkokemusta käännöstyöstä ja tietokoneiden käytöstä, suhtautuivat kieli- ja käännösteknologian käyttöön skeptisemmin kuin vähän tai ei ollenkaan työkokemusta omaavat. Vastaajajoukko (N=165) on valikoitunut ja kerätty opetuksen yhteydessä, ja tutkimus tuotti suuntaa-antavia tuloksia. Seuraavaksi NEMP-mallin kysymyspatteristoa sovelletaan osana ammattikäntäjille suunnattua kyselyä (ks. Ruokonen 2014).

## Kirjallisuuslähteet

Arumí-Ribas, Marta & Paolo Romero-Fresco 2008. A Practical Proposal for the Training of Respeakers 1. *The Journal of Specialised Translation* 10, 106–127. Saatavissa: [http://www.jostrans.org/issue10/art\\_arumi.php](http://www.jostrans.org/issue10/art_arumi.php) [viitattu 13.9.2014].

Euroopan komissio 2012. *Translation Tools and Workflow*. Esite, saatavissa: [http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/brochures/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/brochures/index_en.htm) [viitattu 13.12.2014].

Fišer, Darja 2008. Recent trends in the translation industry in Slovenia. *The Journal of Specialised Translation* 10, 23–39. Saatavissa: [http://www.jostrans.org/issue10/art\\_fiser.php](http://www.jostrans.org/issue10/art_fiser.php) [viitattu 1.12.2014].

Fulford, Heather & Joaquin Granell-Zafra 2005. Translation and Technology: A Study of UK Freelance Translators. *The Journal of Specialised Translation* 4, 2–17. Saatavissa: [http://www.jostrans.org/issue04/art\\_fulford\\_zafra.php](http://www.jostrans.org/issue04/art_fulford_zafra.php) [viitattu 1.12.2014].

García, Ignacio 2012. Machines, translations and memories: language transfer in the web browser. *Perspectives: Studies in Translatology* 20 (4), 451–461.

Hartama-Heinonen, Ritva 2013. Kääntäminen ja teknologia. Näkökulmia Heideggerin filosofiasta. Julkaisussa: Marja Kivilehto, Minna Ruokonen & Leena Salmi (toim.) *MikaEL. Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumin verkkojulkaisu* Vol. 7, 8–19. Saatavissa: <http://www.sktl.fi/liitto/seminaarit/mikael-verkkojulkaisu/vol-7-2013/> [viitattu 14.11.2014].

Hautamäki, Marika 2012a. Käännösmuistiohjelmien käyttäjätyytyväisyys syksyllä 2010. *Kääntäjä – Översättaren* 3, 24–25.

Hautamäki, Marika 2012b. *Käännösohjelmien käyttäjätyytyväisyys Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, Turun yliopisto, englannin kielen kääntäminen ja tulkkaus.

Hernant, Corinne 2003. Does mastery of ICT really improve pupil performance? *Revista Lanbide* 22, 42–44. Saatavissa: <http://www.slideshare.net/HETELFP/revista-lanbide-2003> [viitattu 12.9.2014].

Kaasinen, Arja & Liisa Suomela 2012. Evidence of outdoor education in biology in Finland. Teoksessa: Hannu Salmi (toim.) *Implementing inquiry beyond the school. Companion resources for implementing inquiry in science and mathematics at school*. Tutkimusraportti. The Fibonacci Project (2010-2013), 13–14.

Lagoudaki, Elina 2006. Translation Memories Survey 2006. *Translating and the Computer* 28, 1–29. Saatavissa: <http://mt-archive.info/Aslib-2006-Lagoudaki.pdf> [viitattu 1.12.2014].

LeBlanc, Matthieu 2013. Translators on translation memory (TM). Results of an ethnographic study in three translation services and agencies. *Trans-Int. The International Journal for Translation and Interpreting Research* 5 (2), 1–13. Saatavissa: <http://www.trans-int.org/index.php/transint/article/view/228> [viitattu 13.9.2014].

Pivard, Dominique 2011. Käännöstyökalujen käytöstä. *Kääntäjä – Översättaren* 4, 16–17.

Pym, Anthony 2011. What technology does to translating. *The International Journal for Translation and Interpreting Research* 3 (1), 1–9. Saatavissa: <http://www.trans-int.org/index.php/transint/article/view/121> [viitattu 13.9.2014].

Romero-Fresco, Paolo 2011. *Subtitling through speech recognition. Respeaking*. Manchester: St. Jerome.

Romero-Fresco, Paolo 2012. Respeaking in Translator Training Curricula. Present and Future Prospects. *The Interpreter and Translator Trainer (ITT)* 6 (1), 91–112.

Ruokonen, Minna 2014. Kääntäjän ammatin arvostuksen myytit: faktaa vai fiktiota? Julkaisussa: Ritva Hartama-Heinonen, Marja Kivilehto, Minna Ruokonen & Leena Salmi (toim.) *MikaEL. Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumin verkkojulkaisu* vol. 8, 38–54.

Salmi, Hannu 2012. Evidence of bridging the gap between formal education and informal learning through teacher education. *Reflecting Education* 8 (2), 45–61. Saatavissa: <http://www.reflectingeducation.net/index.php/reflecting/article/view/115> [viitattu 12.9.2014].

Salmi, Hannu, Arja Kaasinen & Veera Kallunki 2012. Towards an Open Learning Environment via Augmented Reality (AR): visualising the invisible in science centres and schools for teachers. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 45, 284–295.

Salmi, Hannu, Sofoklis Sotiriou & Franz X. Bogner 2010. Visualising the Invisible in Science Centres and Science Museums: Augmented Reality (AR) Technology Application and Science Teaching. Teoksessa: N. Karacapilidis (toim.) *Web-Based Learning Solutions for Communities of Practice. Developing virtual environments for social and pedagogical advancement*. Information Science Reference: Hershey, New York, 185–208.

Sikora, Iwona 2013. Polish translators' workstation: On the usage and adoption of computer-assisted translation tools with some implications for translators' training. Teoksessa: Tadeusz Piotrowski & Łukasz Grabowski (toim.) *The Translator and the Computer*. [Wrocławissa 21.–22.4.2012 järjestetyn konferenssin julkaisu.] Wrocław: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Filologicznej, 9–31.

Zhao, Nathan 2009. The Minimum Sample Size in Factor Analysis. Saatavissa: <https://www.encyclopedia.com/entry/~nzhao/The+Minimum+Sample+Size+in+Factor+Analysis> [viitattu 13.9.2014].

### **Kirjoittajan esittely ja yhteystiedot**

Kirjoittaja toimii monikielisen käännösviestinnän professorina Turun yliopistossa. Hänen tutkimusaiheitaan ovat käännösten osuus arjessa luetuista teksteistä, kääntäjän tiedonhaku ja kääntäjien koulutus (erityisesti käännösteknologia ja auktorisoitu kääntäminen).

Sähköpostiosoite: leena.salmi(at)utu.fi

## Liite 1

### Kysely käännösteknologian käytöstä

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn, joka liittyy kursseihin **Kieli- ja käännösteknologia** (Turun yliopisto) ja **Käännösteknologiset työvälineet** (Itä-Suomen yliopisto). Kyselyyn vastaaminen on osa kevään 2014 kurssien suoritusta.

Kyselyä käytetään kurssin kehittämiseen, joten antamasi palaute on tärkeää. Vastaukset käsitellään täysin nimettöminä.

Kyselyn avulla tutkitaan myös kieliaineiden opiskelijoiden käsityksiä kieli- ja käännösteknologiasta. Tuloksia esitellään keväällä 2014 Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumissa Tampereella.

Tähdellä (\*) merkityt kysymykset ovat pakollisia.

#### Taustatiedot

1. Sukupuoli \* Nainen / Mies
2. Ikä \* alle 22 v. / 23–30 v. / yli 30 v.
3. Yliopisto: \* Itä-Suomen yliopisto / Turun yliopisto / Åbo akademi
4. Pääaine: \* <luettelo Turun tai Itä-Suomen yliopistossa opiskeltavista kieliaineista sekä vaihtoehto ”jokin muu, mikä:”>
5. Sivuaine(et): \* <luettelo Turun tai Itä-Suomen yliopistossa opiskeltavista kieliaineista sekä vaihtoehto ”jokin muu, mikä:”>
6. Aikaisemmat tutkinnot: \*
  - ylioppilastutkinto
  - AMK-tutkinto
  - kandiditutkinto toiselta alalta tai toisesta yliopistosta
  - maisterintutkinto toiselta alalta tai toisesta yliopistosta
7. Opintojen ulkopuolinen työkokemus käännöstyöstä: \*
  - ei lainkaan
  - muutamia suppeita toimeksiantoja
  - useita toimeksiantoja tai alle vuoden työkokemus kääntäjänä
  - 1-5 vuoden työkokemus kääntäjänä
  - yli 5 vuoden työkokemus kääntäjänä
8. Kuinka kauan olet käyttänyt tietokonetta säännöllisesti?
  - alle 3 vuotta
  - 3-6 vuotta
  - 7-10 vuotta
  - 11–14 vuotta
  - yli 14 vuotta
9. Miten hyvin osaat mielestäsi käyttää seuraavia ohjelmia?  
5 = erittäin hyvin, 1 = erittäin huonosti
  - Tekstinkäsittelyohjelmat (esim. Word)
  - Taulukkolaskentaohjelmat (esim. Excel)
  - Esitysgrafiikkaohjelmat (esim. PowerPoint)
  - Internetin hyödyntäminen tiedonhakuun



- Kirjastopalvelut ja kirjastotietokannat
- Käännösmuistiohjelmat

### **Kysymyksiä kieli- ja käännösteknologiasta**

10. Millainen on mielestäsi kieli- ja käännösteknologian rooli kääntäjän työssä?  
Jos olet väitteestä täysin samaa mieltä, valitse 5, jos täysin eri mieltä, valitse 1.

Kieli- ja käännösteknologia toimii hyvin

- erilaisten kääntämisen apuvälineiden yhdistäjänä
- tiedon vaihdon alustana
- kääntämisen opetuksen välineenä
- palautteen tarjoajana
- kehyksenä käännöstyön tekemiselle
- kääntämisen mallintajana ja simulaattorina
- kääntäjän työvälineenä
- tietopankkina
- yhteisenä taustamateriaalipankkina
- viestintävälineenä

11. Miten kieli- ja käännösteknologian käyttö mielestäsi muuttaa kääntäjän työtä, jos vertaat sen käyttöä tilanteeseen, jossa kääntäjällä ei ole käytössään esim. käännösmuisteja, kielentarkistusohjelmia tai korpuksia?

Jos muutos mielestäsi vaikuttaa paljon, valitse 5, jos vähän, valitse 1.

Kieli- ja käännösteknologian käyttö

- korostaa teknisiä innovaatioita
- tuo muutoksia käännöstyön käytännön järjestelyihin
- muuttaa kääntämistä sinänsä
- muuttaa työskentelykulttuuria
- muuttaa toimeksiantajan rooleja ja vastuita
- muuttaa kääntäjän rooleja ja vastuita
- muuttaa tietoteknistä toimintaympäristöä
- edistää työssä oppimista
- kehittää kääntäjän ammattitaitoa
- lisää henkilökohtaisia valmiuksia

12. Millä tavalla kieli- ja käännösteknologia mielestäsi uudistaa käännöstyön tekemistä?

Jos väittäjä sopii mielestäsi hyvin, valitse 5, jos huonosti, valitse 1.

- Se helpottaa omatoimista käännöstyön aloittamista.
- Se edistää kääntäjän sosiaalisuutta.
- Se antaa lisää mahdollisuuksia eri vaihtoehtojen vertailuun.
- Se edistää verkostoitumista.
- Sen avulla voi jakaa työtä useiden kääntäjien kesken.
- Se helpottaa käännettävän tekstin tietosisällön ymmärtämistä.
- Se tuo esiin tietosisällön monialaisuuden.
- Se nopeuttaa kääntäjän työtä.
- Se tekee kääntäjän työn kustannustehokkaammaksi.
- Se tekee kääntäjän työn luovemmaksiksi.

13. Lisätietoja tai kommentteja kysymyksiin 10–12:

### **Palautetta Kieli- ja käännösteknologiakurssista<sup>3</sup>**

---

<sup>3</sup> Tämä osio (kysymykset 14–20) oli mukana vain Turun yliopistossa järjestetyssä kyselyssä.

14. Suoritin kurssin \*

- keväällä 2014
- keväällä 2013
- keväällä 2012
- keväällä 2011
- aloitin kurssin, mutta en suorittanut sitä loppuun
- en ole suorittanut tätä kurssia, mutta olen suorittanut vastaavansisältöisen kurssin, minkä:
- en ole suorittanut tätä enkä vastaavia kursseja

15. Arvioi kurssilla käsitellyjä aihepiirejä sen mukaan, millaisena kyseistä aihetta pidit. Arvioi aihetta, vaikka et olisikaan osallistunut luennolle, jolla sitä käsiteltiin.

Jos aihe oli mielestäsi hyödyllinen ja tarpeellinen, valitse 5, jos turha ja tarpeeton, valitse 1.

- Kurssin johdantoluento
- Konekääntäminen
- Käännösmuisti – SDL Trados Studio
- Käännösmuisti – Wordfastin peruskäyttö
- Käännösmuisti – Wordfastin edistyneempi käyttö (vuosina 2012 ja 2013) tai Käännösmuisti – muut käännösmuisti- ja kohdistusohjelmat (vuonna 2014)
- Korpuksat ja konkordansseriohjelmat
- Puheteknologia

16. Arvioi kurssilla käsitellyjä aihepiirejä sen mukaan, millaisena kyseistä aihetta pidit. Arvioi aihetta, vaikka et olisikaan osallistunut luennolle, jolla sitä käsiteltiin.

Jos aihe oli mielestäsi kiinnostava, valitse 5, jos tylsä, valitse 1.

- Kurssin johdantoluento
- Konekääntäminen
- Käännösmuisti – SDL Trados Studio
- Käännösmuisti – Wordfastin peruskäyttö
- Käännösmuisti – Wordfastin edistyneempi käyttö (vuosina 2012 ja 2013) tai Käännösmuisti – muut käännösmuisti- ja kohdistusohjelmat (vuonna 2014)
- Korpuksat ja konkordansseriohjelmat
- Puheteknologia

17. Arvioi kurssin kotitehtävien määrää. Kurssilla oli kotitehtäviä

- aivan liian paljon
- liian paljon
- sopivasti
- liian vähän
- aivan liian vähän

18. Arvioi kurssin kotitehtävien vaikeusastetta. Kurssilla annetut kotitehtävät olivat mielestäni

- aivan liian vaikeita
- liian vaikeita
- sopivan tasoisia
- liian helppoja
- aivan liian helppoja

19. Vastasiko kurssi siitä annettua opintopistemäärää (2 op)?

- Ei, kurssista sai aivan liikaa opintopisteitä työmäärään nähden.
- Ei, kurssista sai hieman liikaa opintopisteitä työmäärään nähden.
- Kyllä, kurssin opintopistemäärä oli sopiva työmäärään nähden.
- Ei, kurssista sai hieman liian vähän opintopisteitä työmäärään nähden.
- Ei, kurssista sai aivan liian vähän opintopisteitä työmäärään nähden.

20. Mitä muuta palautetta haluaisit antaa kurssista?

## Liite 2

Faktoritaulukko kokonaisuudessaan  
(KKT = kieli- ja käännosteknologia)

	F1	F2	F3	F4	F5	F6
	Tiedonvaihto	Työskentely	Tekninen apuväline	Ammattitaito	Sosiaalisuus	Roilien muutos
KKT palautteen tarjoajana	,692	,189	-,004	,073	,039	,142
KKT viestintävälineenä	,645	,248	,002	,194	,321	-,009
KKT tiedon vaihdon alustana	,607	,132	,146	,067	,253	-,092
KKT kääntämisen mallintajana ja simulaattorina	,530	,387	,047	,023	,047	,109
KKT yhteisenä taustamateriaalipankkina	,513	-,010	,288	-,053	,123	,086
KKT kehiksenä käännostyön tekemiselle	,443	,094	,204	,247	,029	,005
KKT kääntämisen opetuksen välineenä	,415	,140	,305	,170	,093	,053
KKT tekee kääntäjän työn luovemmaksi	,157	,596	,048	,104	,144	-,014
KKT helpottaa käännettävän tekstin tietosisällön ymmärtämistä	,163	,571	-,081	,237	,128	,217
KKT tuo esiin tietosisällön monialaisuuden	,251	,524	-,043	,132	,150	,121
KKT nopeuttaa kääntäjän työtä	,136	,516	,337	,145	,124	-,128
KKT helpottaa omatoimista käännostyön aloittamista	,138	,475	,269	,085	,160	-,053
KKT tekee kääntäjän työn kustannustehokkaammaksi	,052	,435	,377	,119	,228	-,033
KKT erilaisten kääntämisen apuvälineiden yhdistäjänä	,439	,045	,579	,101	,071	,005
KKT muuttaa työskentelykulttuuria	,066	,071	,510	,107	-,070	,208
KKT korostaa teknisiä innovaatioita	-,029	,216	,507	-,047	,191	,067
KKT kääntäjän työvälineenä	,059	,108	,499	,209	-,036	-,089
KKT tuo muutoksia käännöstyön käytännön järjestelyihin	,155	,025	,484	,082	,112	,165
KKT muuttaa tietoteknistä toimintaympäristöä	,119	-,103	,466	,088	-,011	,140
KKT tietopankkina	,400	,229	,411	,002	,052	,089
KKT kehittää kääntäjän ammattitaitoa	,151	,276	,170	,767	,110	,012
KKT lisää henkilökohtaisia valmiuksia	,055	,112	,197	,752	,241	,076
KKT edistää työssä oppimista	,275	,340	,161	,479	,096	,077
KKT edistää kääntäjän sosiaalisuutta	,212	,248	,121	,112	,716	,101
KKT edistää verkostoitumista	,274	,325	-,038	,128	,607	,036
KKT:n avulla on voi jakaa työtä useiden kääntäjien kesken	,192	,187	,131	,163	,431	,176
KKT antaa lisää mahdollisuuksia eri vaihtoehtojen vertailuun	,126	,248	,125	,214	,347	-,233
KKT muuttaa kääntämistä sinänsä	,062	,218	,226	-,030	-,245	,226
KKT muuttaa toimeksiantajan rooleja ja vastuuta	,165	-,033	,239	,111	,096	,818
KKT muuttaa kääntäjän rooleja ja vastuuta	,023	,097	,166	,010	,051	,817